

регулюванню чисельності бур'янів в системі основного, передпосівного обробітку ґрунту та догляду за посівами після сівби культури. Під запровадження такого комплексу необхідно враховувати особливості кліматичних умов, водофізичні, агрофізичні властивості ґрунтів, біологічні особливості ботанічних груп бур'янової рослинності та потенціал поширення бур'янів.

Отже, обмежуючим фактором, що стримує розширення посівних площ і підвищення урожайності сої є високий рівень забур'яненості полів, який формується під дією антропогенного фактору та біологічних особливостей бур'янів. Тому при вирощуванні сої за органічної системи землеробства необхідно підвищувати загальну культуру землеробства з урахуванням агротехнічного методу боротьби з бур'янами, використання висококонкурентних сортів культури та тих дозволених агротехнічних заходів, які сприяють інтенсивному росту та розвитку культури на початкових етапах органогенезу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Маслак О. Привабливість ринку сої. Агробізнес сьогодні, вересень 2011 р. № 18. С. 14–15.
2. Маслак О. Ринок органіки в Україні: стан та перспективи. Агробізнес сьогодні, 2011. Вип. 24 (223). С. 22-23.
3. Петриченко В. Ф. Наукові основи виробництва та використання сої у тваринництві. Корми і кормовиробництво : міжвідомчий тематичний наук. зб. Вінниця: Макет, 2012. Вип. 71. С. 3–11.
4. Коць С.Я. Роль біологічного азоту у підвищенні продуктивності с.-г. рослин. Физиология и биохимия культурных растений, 2001. Т. 33. №3. С. 208-215.
5. Калініченко А.В. Математичний аналіз біологічного процесу симбіотичної азотфіксації і його впливу на вихід кінцевого продукту. Вісник Полтавського державного с.-г. інституту, 2000, №6. С. 25-29.
6. Лакомський Б. Органічне землеробство та його розвиток в Україні. URL: <http://sd.org.ua/article/organichne-zemlerobstvo-ta-yogo-rozvytok-v-ukrayini.html>.
7. Пінчківська Н. Г. Органічне землеробство і його перспективи розвитку в Україні. URL: <http://intkonf.org/pinchkovska-n-g-organichne-zemlerobstvo-i-yogo-perspektivi-rozvitku-v-ukrayini/>.
8. Віннічук Т. С., Вишнівський П. С., Юла В. М., Любич О. Г. Технології вирощування сільськогосподарських культур за органічного землеробства. Посібник українського хлібороба, 2016. № 1. С. 211–214.
9. Калініченко В. М., Писаренко П. В. Модель розвитку сої за фенологічними фазами. Вісник ПДАА, 2004. № 1. С. 10–16.
10. Сторчоус І. Захист сої від бур'янів. Farmer, червень 2011. С. 48–49.
11. Миленко О. Г. Влияние агротехнических приёмов, при выращивании сои обычным рядовым способом сева, на засоренность агрофитоценоза и урожайность зерна. Зернобобовые и крупяные культуры, 2016. № 4 (20). С. 46–51.
12. Шевніков М. Я., Міленко О. Г. Міжвидова конкуренція та забур'яненість посівів сої залежно від моделі агрофітоценозу. Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2015. Випуск 3 (86). С. 116–123.

УДК 365.21:631.53.01/.559

ОСТРЕНКО М.В., канд. с.-г. наук

ПАНЧЕНКО Т.В., канд. с.-г. наук

ФЕДУРАК Ю.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЇЇ СТРУКТУРА БАЗОВОЇ КАТЕГОРІЇ НАСІННЯ КАРТОПЛІ

Проведено дослідження урожайності та її структури ранніх та середньостиглих сортів картоплі. Виявлено, що всі сорти, залучені в дослідження, мають високі показники урожайності. Встановлено, що у структурі урожайності досліджуваних сортів відсоток насінневих бульб був найбільшим і становив, в середньому за два роки, – Повінь – 58,4 %, Скарбниця – 57,6 %, Слов'янка – 54,2 % та Лілея – 68,4 %.

Ключові слова: картопля, сорт, структура урожаю, категорія насіння.

В результаті проведених досліджень встановлено, що урожайність базових категорій сортів картоплі суттєво не змінюється залежно від року їх вирощування.

Найвищу урожайність показав середньостиглий сорт-контроль Слов'янка 444,8-462,4 ц/га, і це не випадково, потенціальні можливості цього сорту в двічі перевищують отримані результати. Інші сорти також показали високі показники врожайності, так урожайність ранньостиглого сорту-контролю Повінь становила 306,5-305,6 ц/га. Сорти Скарбниця та Лілея мали порівняно нижчі показники, що становили 321,9-256,1 ц/га та 265,8-181,7 ц/га відповідно (рис. 1, 2).

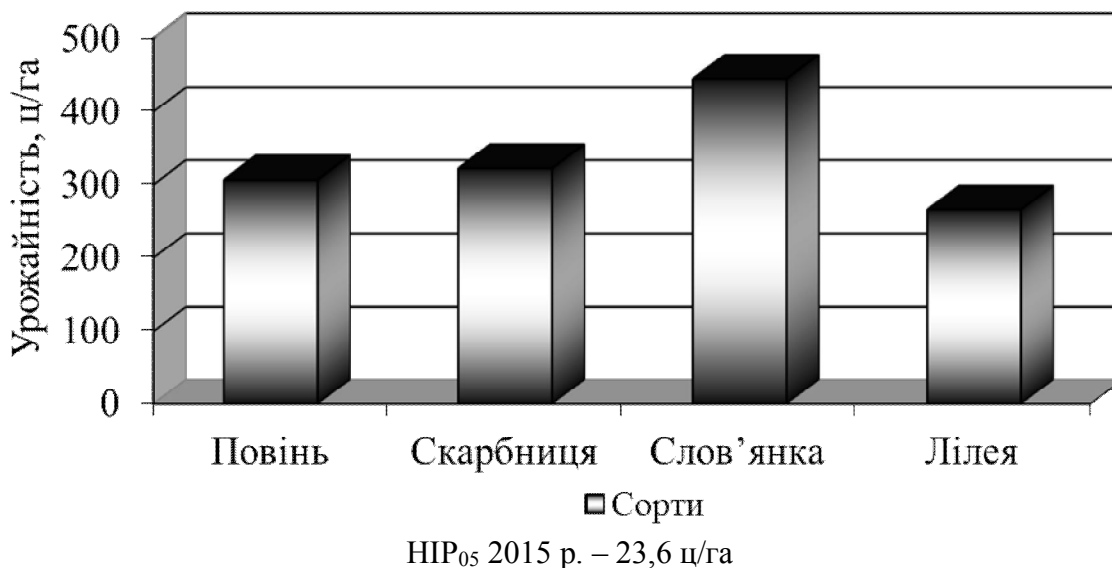

Рис. 1. Урожайність базової категорії картоплі сортів різних груп стиглості (2015 рік).

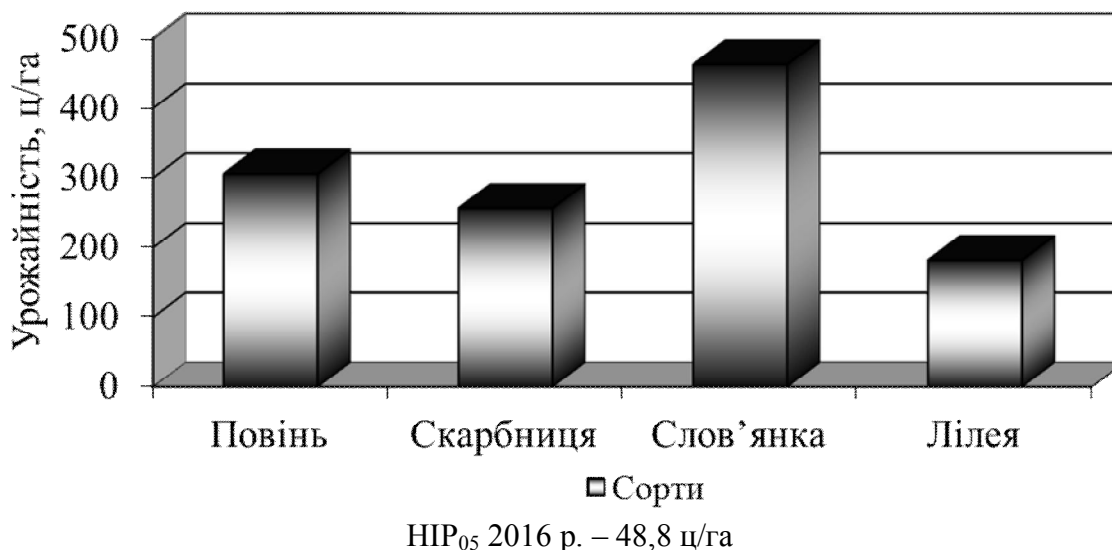

Рис. 2. Урожайність базової категорії картоплі сортів різних груп стиглості (2016 рік).

При вирощуванні базових категорій картоплі найбільш цінною є насіннева фракція. Проведений структурний аналіз урожаю показав, що найбільшу кількість отриманих бульб картоплі становить саме ця фракція (табл. 5).

Таблиця 1 – Структура урожаю базової категорії картоплі сортів різних груп стиглості

Сорт	Кількість бульб, шт/кущ (середнє)	Структура урожаю, %			
		< 25 г	26-50 г	51-80 г	80 г >
2015 рік					
Повінь (контроль)	8,2	20,7	39,0	18,3	22,0
Скарбниця	7,5	18,7	30,7	29,3	21,3
Слов'янка (контроль)	7,9	26,6	30,4	24,1	19,0
Лілея	7,3	19,2	38,4	26,0	16,4
2016 рік					
Повінь (контроль)	8,5	22,0	39,0	20,4	18,6
Скарбниця	6,9	25,4	28,6	26,6	19,4
Слов'янка (контроль)	8,2	24,3	37,0	16,9	21,8
Лілея	6,5	27,5	48,9	23,6	0

У досліджуваних сортів відсоток насінневих бульб становив, в середньому за два роки, – Повінь – 58,4 %, Скарбниця – 57,6 %, Слов'янка – 54,2 % та Лілея – 68,4 %.

Окремо по роках великої різниці в кількості бульб насінневої фракції не виявлено Повінь – 57,3-59,4 %, Скарбниця – 60,0-55,2 %, Слов'янка – 54,4-53,9 % та Лілея – 64,4-72,5 %. Таким чином, найбільше бульб насінневої фракції виявлено у сорту Лілея, з цим пов'язана і найменша урожайність вказаного сорту, а найменшу у сорту Слов'янка.

Встановлено, що у всіх досліджуваних сортів середня кількість бульб під кущем становить 7-8 шт. Отже, коефіцієнт розмноження картоплі досить високий, а це дає змогу швидкого розмноження сортів для подальшої їх реалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Верменко Ю.Я., Олійник В.П. Міні-бульби в насінництві картоплі // Вісник ДАУ. Біла Церква, 2000. Вип. 10. С. 54–58.

2. Картопля практична енциклопедія / За ред. П. С. Теслюка, М. Ю. Власенка, М. Й. Шевчука. Луцьк, 2003. 300 с.

3. Банадысев С.А. Семеноводство картофеля: организация, методы, технологии. Минск., 2003. 326 с.

УДК 631.416.1:633.11«324»(477.4)

ПАНЧЕНКО Т.В., канд. с-г. наук

ПАНЧЕНКО М.Т., студент 4 курсу

Білоцерківський національний аграрний університет

panchenko.taras@gmail.com

ВМІСТ ЛЕГКОГІДРОЛІЗОВАНОГО АЗОТУ В ҐРУНТІ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ ПОПЕРЕДНИКІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ЦЕНТРАЛЬНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним з найважливіших елементів сучасних систем землеробства, особливо в частині регулювання режиму органічної речовини, поліпшення гумусного стану ґрунтів, ослаблення або усунення біологічних причин, які обмежують зростання врожайності польових культур, є сівозміна. «Про те, нажаль, ми забули, що це таке». Комерціалізація сільськогосподарського виробництва призвела до негативних явищ, де добір попередника, а тим більше створення сівозміни є суттєвою проблемою.

Ключові слова: попередники, легкогідралізований азот, поживні рештки, пшениця озима, сівозміна.